

¿Es que sols se pot creure lo que's veu? ¿Que's veu potser l'aire que respirem i no obstant tot-hom creu que hi ha aire? Que's veu el fluid que passa pels fils elòctrics?... i ben clar está que les bombetes s'encenen i el telegraf funciona.

El metge que tota sa vida no fa altre cosa que palpar nafres humanes, presenciar doloriments físics i morals, investigar miseries, es, i deu ser creient, perque no pot pas esser altra cosa. I com a irrefutable comprovació d'aquesta veritat acabaré amb la següent històrica narració:

Tenia un estimadíssim company i condeixeble, el qual era metge-forense de Mataró i gaudia d'una reputació molt ben guanyada en la dita ciutat. Es deia Antoni Franquesa, lligant-me amb ell a més del companyerisme, els llaços d'una amistat entranyable.

No creia amb Deu ni en res sobrenatural, i d'aixó pública i privadament se'n vanagloriava; fins a tal punt, que un dia'm contava amb ingenua candorositat, que, la tarda, passada enu na de les visites a un malalt havia fet esperar al capellá quan anava a viaticar-lo, sols pel gust de proclamar que la ciencia era primer que la Religió. Jo me'n vaig riure de valent, dient-li:

—¿I tu no creus amb el dogma catòlic i li concedeixes una tan grossa beligerancia?

—¿Qué vols dir?

—Molt senzill. Que 'l qui no creu amb una cosa que considera innecessaria, no'n fa cap mica de cas. ¿No't sembla que atesa la teva honradesa i bon cor, en els teus actes hi ha un bon xic d'equivocada vanitat? ¿No hi ha bastant, diguem-ne, de posa filosófica?

Va guaitar-me fit a fit uns curts instants, i al notar la meua alegre expressió i tó mesurat de réplica, va despedir-se sens altre mot.

Poc temps després vaig tornar-lo a veure en circumstancies molts especials. Incidentalment jo'm trovava a Mataró el dia que varen donar garrot a una pobre dona de Dos-Rius la quina havia enmatzinat al seu marit. Terminada ja l'execució, anava caminant distret pel carrer de la Riera, quan me'l veig al amic Franquesa dins d'un restaurant. Estava pàl·lid, ullerós, retut, com aquell que ja fa nits que no ha pogut descansar.

—¿I dos?...—vaig dir-li al encaixar.

—No, no—va replicar tot segit.—Si un altre dia executen algún processat, jo presento la dimissió de forense.

—¿Qué t'ha passat?

—¡Tu dirás!... Aquelles hores de capella, de preparatius, de patíbul, verificació de defunció, etz., no son pas per a mi. He patit molt. Jo no hi estic conforme amb aquests procediments.

—Pro, amic meu, si no creus en res, ni s'ha d'esperar res més ¿d'on t'ixen aquests hermosos escrúpuls? Les besties després de veure matar als seus pares i als seus fills, mengen i dormen igual.

Va mirar-me astorat i pensatiu. Jo vaig continuar:

—Dispensa'm. Tota la vida que probes d'enganyar-te i enganyar als demés amb les teves aberracions i sofismes. Pero la teva ánima bona i hermosa te traieix sempre. ¿Perqué ets tan caritatiu i diligent amb els teus malalts? ¿Per qué ets tan bo amb els teus amics? ¿Per qué t'afecte tan intensament un acte com el d'avui? ¡Ai, pobre Franquesa!... Quanta lluita inútil i quan sufrir estèril per a proclamar a fi de comptes de que ets creient, ja que Deu t'ha dotat de una ánima tan delicada!

El meu company estava visiblement nerviós. Sols va contestar-me:

—La meua desgracia es haver volgut ser metge. Les altres professions les admeten més pale-sament les idees lliures; pero aquesta no. No n'ets pas amo.

—¿I sabs per qué?

—¿Per qué?

—Per la raó de que'ls metges davant les miseries humanes, aprenem a copia de veure sufrir a esser reflexius i a compadir als desgraciats.

—Bé. ¿I qué?

—Que la compassió i la caritat com a atributs exclusius del home i com a sentiments íntims nascuts tan sols del bé i del amor espiritual, son obra de Deu. ¡Vejes si la materia per sí sola pot fer-los vibrar uns sentiments tan íntims i delicats!

—Res; que presento la dimissió de forense.

—¡Oh, es que també has de deixar de visitar als teus malalts!

—No; aixó no. Vull ser útil al próxim.

—Pro que no repares, infeliç, que aixó que dius es un dels manaments de la llei de Deu!...

Al excelent amic boi li traspuaven les llágrimas.

HERMENEGILD CARRERA I MIRÓ.